

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

15 APRILIE 2015

MS nr. 17

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art.73 al Constituției Republicii Moldova și art. 47 al Regulamentului Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea și completarea Codului educației al Republicii Moldova nr.152 din 17 iulie 2014.

Anexe:

1. *Proiectul Legii*
2. *Nota informativă*

Deputați în Parlament:

MIHAELA SPATARU / Spataru
Mocanu George / Mocanu
Rosca Victor /

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>148</u>
" <u>16</u> "	<u>04</u> 20 <u>15</u>
Ora	

LEGE

pentru modificarea și completarea Codului educației al Republicii Moldova nr.152 din 17 iulie 2014

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articolul I. - Codul educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.319-324, art.634), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 103 alineatul (1) va avea următorul conținut:

„(1) Senatul instituției de învățământ superior reprezintă organul colectiv suprem de conducere, format din personal științifico-didactic, nedidactic și studenți.”;

2. Articolul 103 se completează cu alineatul (1¹), cu următorul conținut:

„(1¹) Membrii senatului sunt aleși astfel:

a) reprezentanții personalului științifico-didactic și nedidactic se aleg prin votul direct și secret al corpului profesoral-didactic al facultăților, departamentelor și centrelor științifice;

b) reprezentanții studenților se aleg prin vot direct și secret de către toți studenții, în conformitate cu regulamentul instituțional, în baza unui regulament-cadru, elaborat și aprobat de Ministerul Educației;

c) sunt din oficiu membri ai senatului rectorul, prorectorii și decanii.”

3. Articolul 69 se completează cu alineatele (5¹) și (5²), cu următorul conținut:

„(5¹) Elevii din instituțiile de învățământ profesional-tehnic se regăsesc în cadrul consiliului de administrație în proporție de cel puțin 1/5 din componența nominală a acestuia;

(5²) Reprezentanții elevilor în cadrul consiliului de administrație se aleg prin vot direct și secret de către toți elevii care își fac studiile în instituția de învățământ;”

Articolul II. - Dispoziții finale și tranzitorii

Guvernul în termen de 3 luni va aduce cadrul normativ în concordanță cu prevederile prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de lege privind modificarea și completarea Codul Educației al
Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014

Temeiul juridic

Prezentul proiect de lege pentru modificarea și completarea Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014 (Monitor Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.319-324, art.634) este elaborat și înaintat în temeiul art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Legea nr. 797 din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, acte care stabilesc dreptul de inițiativă legislativă a Deputatului în Parlamentul Republicii Moldova. Proiectul este elaborat în conformitate cu Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.

Condițiile ce au impus elaborarea actului

Dreptul la reprezentare al elevilor și studenților, precum și obligativitatea includerii acestora în cadrul tuturor nivelelor decizionale ale instituțiilor de învățământ sunt principii de bază ce se regăsesc în cadrul Procesului de la Bologna, fiind în concordanță cu tendințele și aspirațiile Republicii Moldova privind integrarea în spațiul european, cu prioritate în cel educațional. Studenții/elevii, prin reprezentanții acestora, trebuie să fie parteneri decizionali în cadrul tuturor structurilor din segmentul educațional. Reprezentarea studenților/elevilor trebuie să respecte principiul maximei reprezentativități, iar delegarea studenților/elevilor în orice structuri consultative, deliberative și executive trebuie realizat pe baza principiului participării tuturor studenților/elevilor.

Potrivit noilor prevederi ale Codului Educației, studenții sunt reprezentați în senat și în consiliul facultății în proporție de 1/4 din numărul total al membrilor acestor organe. Procentul de 25% de participare a studenților la luarea deciziilor, reprezintă un aspect benefic pentru activitatea academică, în situația în care studenții constituie o masă suficient de critică, ce poate genera o schimbare pozitivă. Totodată, legea vizată nu prevede o specificare concretă de delegare a elevilor și studenților în structurile reprezentative din cadrul instituțiilor de învățământ în care își fac studiile. Toți studenții și elevii, în calitate de membri cu drepturi depline ai comunității academice și parteneri în procesul educațional, sunt în drept de a participa și de a delega reprezentanți în forurile decizionale. Dreptul de a alege studenții/elevii reprezentanți sau de a fi ales ca student/elev reprezentant trebuie să aparțină tuturor studenților și elevilor care urmează ciclurile academice, cursuri de zi și cu frecvență redusă și nu poate fi limitat din motive de vârstă, medie, an de studiu, profil, regim de taxă, experiență precedentă, etnie,

naționalitate, religie, sex, sau oricare alt criteriu care aduce atingerea egalității de șanse.

Scopul principal urmărit de prezentul proiect de lege reprezintă modificarea și completarea prevederilor art. 103 alin. (1), art. 49 alin. (1) lit. a) și art. 69 alin. (5) în vederea clarificării și evidențierii prin lege a mecanismului de delegare a studenților în cadrul Senatului prin vot direct și secret al tuturor studenților, respectiv mecanismul de delegare a elevilor din învățământul profesional-tehnic și general în consiliile de administrare ale instituțiilor vizate, prin vot direct și secret al tuturor elevilor.

Practica internațională

În procesul de elaborare a prezentului proiect de lege au fost studiate și analizate practicile legislative, în domeniul vizat, a mai multor state europene. În majoritatea țărilor regulamentele descriu organele de guvernare instituțională cu sarcinile și responsabilitățile acestora. Regulamentele oficiale sunt de obicei însoțite de reguli specifice prevăzute în legislațiile naționale sau statutele instituțiilor respective, care conțin proceduri de alegere a membrilor organelor de guvernare instituțională. Este necesar de menționat că prevederile proiectului în cea mai mare parte se axează pe practica statelor europene.

n/o	Statul	NOTE
1.	Austria	<i>Legile naționale privind învățământul superior reglementează și procedurile electorale pentru organele de guvernare la nivel instituțional.</i>
2.	Portugalia	<i>Organele de guvernare instituțională sunt reglementate prin legislația din 2008 și sunt definite mai întâi de legile naționale și apoi de statutele instituționale corespunzătoare.</i>
3.	România	<i>Conform Legii Educației Naționale toți membrii senatului universitar, fără excepție, vor fi stabiliți prin votul universal, direct și secret al tuturor cadrelor didactice și cercetătorilor titulari, respectiv al tuturor studenților.</i>
4.	Suedia	<i>Legislația suedeză prevede în mod expres reprezentativitatea studenților în toate nivelele proceselor decizionale din universități, fiind parteneri egali în managementul universitar.</i>

5.	Estonia	<i>Cadrul juridic permite participarea studenților la toate nivelele de guvernare instituțională universitară, inclusiv în cadrul organismelor naționale guvernamentale ce vizează domeniul învățământului superior.</i>
6.	Letonia	<i>Legea oferă studenților dreptul de veto pentru orice problemă care vizează mediul academic studentesc.</i>
7.	Slovacia	<i>Conform legislației, studenții, profesorii, cercetătorilor titulari, personalul nedidactic sunt plasați la același nivel, care au dreptul de a alege reprezentanții structurilor decizionale și de a fi aleși în aceste structuri. Totodată 1/3 din Senatul universitar este alcătuit din studenți.</i>

Conform comunicatului întâlnirii miniștrilor europeni responsabili cu învățământul superior (Praga, 19 mai 2001), *“CĂTRE O ARIE EUROPEANĂ DE ÎNVĂȚĂMÂNT SUPERIOR”*, ce a avut ca scop evaluarea și identificarea principalelor priorități pe care Procesul de la Bologna ar trebui să le aibă în vedere în anii următori, participarea studenților în viața academică a fost menționată ca fiind parte integrată a prevederilor Procesului de la Bologna. Miniștrii prezenți au accentuat faptul că: *“studenții sunt membri cu drepturi depline ai comunității universitare”* și astfel *„studenții sunt în drept de a participa și de a delega reprezentanți în forurile decizionale ale universităților sau a altor instituții de învățământ superior”*.¹

Astfel menționăm că prevederile proiectului de lege sunt în concordanță cu principiile Procesului de la Bologna, corespund experienței țărilor europene și contribuie la procesul de integrare în spațiul educațional european.

Principalele prevederi ale proiectului vizează modificarea și completarea Codul educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014, astfel încât reprezentanții studenților/elevilor din cadrul structurilor decizionale ale instituțiilor de învățământ superior, general și profesional-tehnic, vor fi stabiliți prin votul universal, direct și secret al tuturor studenților/elevilor.

¹ *Communiqué of the meeting of European Ministers in charge of Higher Education in Prague on May 19th 2001;*

Locul actului în sistemul legislației

Având în vedere conținutul prezentului proiect și specificul de reglementare a relațiilor social-economice, acesta se încadrează în categoria actelor legislative organice.

Efectul social, economic și de altă natură a proiectului

Adoptarea proiectului de lege și implementarea modificărilor cerute va duce la creșterea legitimității deciziei și va asigura pluralismul necesar mediului academic din Republica Moldova. Proiectul de lege va contribui la perfecționarea sistemului de alegere a studenților/elevilor din structurile reprezentative și va introduce o viziune democratică, bazată pe un principiu constituțional și anume cel de a alege și a fi ales. Totodată, implementarea acestui proiect de lege va motiva și responsabiliza studenții/elevii, care vor reuși să influențeze în mod direct conturarea strategiilor candidaților, va spori responsabilitatea celor aleși față de toți studenții/elevii din instituție, cât și responsabilitatea acordată celor care aleg.

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea prezentului proiect nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din partea statului.

DEPUTAȚI ÎN PARLAMENT

MIHAELA SPĂTĂRU / Spătari
Mocanu George / Mocanu
Roșca Victor /